

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Kočevski Nemci in koroški Slovenci.

V glasilu kočevskih Nemcev „Gottscheer Ztg.“ je v decembru m. l. izšel uvodnik z naslovom „Vprašanje in odgovor“. V njem podaja uredništvo brez opazke primeru med položajem svoje manjšine in nami in pravi uvodno: „Naše uredništvo je predložilo merodajnim in informiranim mestom v Celovcu naslednja vprašanja s prošnjo za odgovore. Prošnji se je ugodilo in mi podajamo oboje brez opazke našim bralcem v vednost.“

Vprašanja in odgovori. (Slovenske šole.)

1. Kje obstojijo na Koroškem čiste slovenske ljudske šole (1., 2., 3. in 4. šolsko leto)?

2. Ali obstojajo morda še čisto slovenske šole (vseh osem šolskih let)? Kje?

3. Kdo je na teh šolah šolski vodja? Narodnost in ime dotičnih.

4. Delujejo na teh šolah tudi podrejene slovenske učne moči? Ime, šolski kraj?

5. Koliko nemških ur ima vsako šolsko leto v teh šolah na teden? Obiskujejo te šole tudi nemški otroci, ki zaradi preneznatnega števila ne morejo sprejemati pouka v nemškem maternem jeziku?

Odgovor koroških Nemcev (oz. merodajnega mesta v Celovcu) se glasi: K točkam 1 do 5. Čistih slovenskih šol ni, ker Slovenci takih niso nikdar zahtevali. — Odgovor koroških Slovencev: Smo namreč edini narod na svetu, ki mu ni do priučitve in izoblikovanja maternega jezika.

Vprašanja in odgovori. (Utrakvistična šola.)

1. in 2. Kje so utrakvistične šole in koliko jih je? — Odgovor koroških Nemcev: Mi imamo 80 utrakvističnih šol. Šolski vodje so načelno zmožni obeh deželnih jezikov in pri imenovanju imajo oni učitelji prednost, ki imajo zrelostni izpit iz slovenščine. V praksi je tako, da zna večina na teh šolah zaposlenih učnih moči slovensko. Te učne moči poučujejo v spodnjih razredih, v višjih razredih poučujejo učitelji, ki nimajo iz slovenščine izpita. — Naš odgovor: Od 78 utrakvističnih šol je imelo leta 1932—33 komaj 34 šol iz slovenščine izprašane šolske vodje, iz slovenščine izprašanih učiteljev pa je poučevalo v vseh razredih utrakvističnih šol samo 74 oseb.

3. Koliko nemških otrok je v vsaki izmed teh šol? Seznan je dobiti pri okrajnem šolskem nadzorniku. — Odgovor koroških Nemcev: Te utrakvistične šole obiskujejo seveda tudi nemški otroci, oz. otroci starišev, ki se kot nemško misleči Windische priznavajo k nemškemu kulturnemu krogu, in otroci nemških starišev. Razmerje je v prid nemško mislečim približno 2:1. — Naš odgovor: Nemški in nemško misleči otroci, ki se morajo v teh šolah učiti slovensko, se vam lahko iz srca smilijo.

4. Imajo nemški otroci v teh šolah posebne nemške razrede? — Odgovor koroških Nemcev: Nemški otroci nimajo svojih nemških razredov, marveč obiskujejo kot slovenski otroci utrakvistične šole. — Naš odgovor: Ubogi večinski narod, kateremu manjšina odtuja njegove otroke!

5. Koliko nemških otrok je potrebnih za ustanovitev nemškega razreda? — Odgovor koroških Nemcev: Mi nikdar nismo zahtevali nemških razredov. — Naš odgovor: In bi jih tudi ne dobili!

6. Koliko slovenskih otrok je potrebnih za ustanovitev slovenskega razreda? — Odgovor koroških Nemcev: Tudi Slovenci niso nikdar zahtevali slovenskih razredov, izvzemši Sele in Št. Jakob v Rožu, kjer pa se starši sami zaprosili spet za staro šolo, ker imajo namreč največji interes, da se otroci prinčijo nemščine. — Naš od-

govor: Srečna šola, ki učiš nemške otroke slovensko, slovenske otroke pa nemško!

7. Kako se določi otrokova narodnost? — Odgovor koroških Nemcev: Po želji starišev oz. vzgojiteljev. — Naš odgovor: Oziroma učiteljev!

Ostala vprašanja in odgovori.

1. Ali je Slovenec tisti, ki se kot tak čuti in prizna ali se določuje narodnost na podlagi imen n. pr. Grafenauer, Einspieler? — Odgovor koroških Nemcev: Slovenec je, kdor se za Slovenca čuti. Narodnosti ne določujemo na podlagi imen. — Naš odgovor: Verjamemo!

2. Kdo določuje, ali naj otrok obiskuje nemški ali slovenski razred, oče, mati ali oba? — Odgovor koroških Nemcev: Ker obstajajo samo utrakvistične šole, odgovor odpade. — Naš odgovor: Učitelj!

3. Smejo otroci izkazati svojo ljubezen do Avstrije s petjem državne himne v svoji materinščini? — Nemški odgovor: Slovenske prestave državne himne ni. Če bo kedaj ustvarjena, ne bo ovir za petje državne himne v slovenskem jeziku. — Naš odgovor: Četudi je bila slovenska prestava državne himne odklonjena!

4. Kje so šole, ki imajo samo slovenski napis ali poleg nemškega tudi slovenski. — Odgovor koroških Nemcev: Šole imajo po večini samo nemške napise. Koder pa krajni šolski svet zahteva dvojezičnega, se to lahko zgodi. — Naš odgovor: Krajnim šolskim svetom, ki se slovenskega ali dvojezičnega napisa branijo, damo prav!

5. Ali postane lahko nemški učitelj, ki slovenščine ni ali je samo slabo zmožen, šolski vodja ali učitelj na utrakvistični šoli? — Odgovor koroških Nemcev: Načelno mora šolski vodja znati oba jezika in pri imenovanju se upošteva dvojezičnost. — Naš odgovor: Taktika pa je pred načelom!

6. Ali so kake težkoče glede verouka v maternem jeziku otrok od strani oblasti? — Odgovor koroških Nemcev: Verouk je domala v vseh utrakvističnih šolah in v vseh razredih slovenski. Tod je nemško prebivalstvo brezpogojno mnogo na slabšem. — Naš odgovor: Javite nam enega otroka, ki obiskuje verouk v slovenščini!

7. Kake veroučne knjige, slovenske ali nemške, imajo slovenski otroci? Kje jih tiskajo in kdo jih je sestavil? — Odgovor koroških Nemcev: Veroučne knjige so slovenske in se nemške le redko rabijo. — Naš odgovor: Vsak nemški otrok pa ima nemški katekizem!

8. Ima nemška manjšina v pretežno slovenskih krajih tudi svojo nemško pridigo in nemško cerkveno petje? — Odgovor koroških Nemcev: Nemška manjšina ima v zelo redkih slučajih v občinah, ki so pretežno slovenske, nemško pridigo in nemško cerkveno petje. — Naš odgovor: Koder nemški farani prosijo za nemško pridigo in petje in tudi pridejo resnično v cerkev, jim duhovniki radi ugodijo.

9. Imajo Slovenci pri izdaji potnih listov v Jugoslavijo težkoče? (Obmejne izkaznice.) — Odgovor koroških Nemcev: Pri izdaji potnih listov se načelno ne delajo nobene težkoče.

10. Smejo Slovenci iz Jugoslavije svoje rojake na Koroškem neovirano obiskovati? — Odgovor koroških Nemcev: Prihajajo lahko neovirano.

11. Je li znano, da poučujejo prehodno jugoslovanski učitelji v Rožu? — Odgovor koroških Nemcev: O tem ni nič znanega. — Naš odgovor: Nam še manj!

12. Kakšni so napisi na občinskih hišah? — Odgovor koroških Nemcev: Nemški ali dvojezični. — Naš odgovor: Dva sta dvojezična, ostali nemški.

13. Morajo biti župani in občinski odborniki zmožni nemščine in morajo položiti v dokaz izpit? — Odgovor koroških Nemcev: Na Koroškem ni

župana in ne občinskega odbornika, ki ne bi bil zmožen nemščine. Pri sejah se lahko govori tudi slovensko, samo zapisnik mora biti v državnem jeziku. — Naš odgovor: Tudi obravnavali bi lahko nemško, saj vsi razumejo, ne?

14. Morajo cestni pometači, babice, živinski in mrtvaški ogledovalci brezpogojno znati nemško? — Odgovor koroških Nemcev: Celokupno prebivalstvo nekdanjega glasovalnega ozemlja, izvzemši čisto stare žene in stare može, zna tudi nemško. — Naš odgovor: In sedaj naj nam še kdo trdi, da se pri nas ne ponemčuje!

15. Ali je bil res naznanjen državni gozdar, ki je sprejel izmed 25 delavcev 3 Slovence? — Odgovor koroških Nemcev: Ni mogoče in je taka obdolžitev smešna.

16. Koliko slovenskih duhovnikov je na Koroškem delovnih? — Odgovor koroških Nemcev: Domala v vseh župnijah so nacionalno-slovenski duhovniki.

17. Ali skušajo nemški duhovniki v slovenskem ozemlju pridobivati otroke iz mešanih zakonov za nemške razrede, da zvišajo v njih število učencev, in to brez ozira na doslej mirno zakonsko življenje v teh družinah? Ali se za to izrablja gospodarska potreba in stiska z razdelitvami koroze ali obleke? — Odgovor koroških Nemcev: Noben nemški duhovnik ne zbira otrok, da bi zvišal število učencev v eventualnih nemških razredih. — Naš odgovor: To poskrbijo že nemški učitelji s pomočjo Heimatbunda, Südmarke in njihovih bogveodkod nabranih daril.

18. Časopisna cenzura? — Odgovor koroških Nemcev: Časopisna cenzura obstoji kakor za nemške liste, samo da se napram „Koroškemu Slovincu“ izvaja z večjo popustljivostjo. — Naš odgovor:!

19. Kulturna društva? — Odgovor koroških Nemcev: Slovenska prosvetna zveza, ki neovirano deluje, sme ustanavljati društva, koliko hoče. — Naš odgovor: Za konkurenco po takozvanih Heimatkreisih že poskrbi Heimatbund tudi brez vprašanja!

20. Poljski križi, znamenja? — Odgovor koroških Nemcev: Poljski križi in znamenja so lahko tudi slovenska, kolikor jih Slovenci hočejo.

21. Nagrobni kamni, krajevna imena? — Odgovor koroških Nemcev: O nagrobnih kamnih odločujejo zaostali, ali naj nosijo nemški ali slovenski napis.

Suhe številke.

Včasih povedo suhe statistične številke več od uvodnikov in razburljivih dnevnih dogodkov. Pred dnevi so izšli tile podatki o proizvodnji težke (jeklene) industrije v svetu: Leta 1929 se je v svetu porabilo skupno 99 milijonov ton sirovega železa, sredi razorožitvenih pogajanj v letu 1932 je padla proizvodnja železa na polovico omenjene količine. V naslednjih letih je klic po razorožitvi ponehaval, lakota po železu in jeklu je naraščala v vseh državah in dosegla v minulemu letu spet 91 milijonov ton. Leto 1937 pa bo v tem pogledu po vseh verjetnosti rekordno leto. Svet kriči — ne po kruhu — marveč najprej po železu, to je po kanonih. Še poraznejši je pregled proizvodnje jeklene industrije v zadnjih letih. Dočim je svet porabil leta 1929 komaj (!) 50 milijonov ton jekla, je zrastle v letu 1936 količina jeklene proizvodnje na celih 124 milijonov ton. Toliko več je namreč treba sedaj morilnega orožja.

Suhe številke! Kdor se ob njih samo par minut zamisli, bo vedel, kam gremo. Pred desetletji še je svet plesal okoli zlatega teleta, danes pa že okoli iz železa vlitimi kanoni in bajoneti.

Internacionala brezbožnikov. V februarju t. l. se vrši v Moskvi svetovni kongres brezbožnikov. Po dosedanjih poročilih se ga bo udeležilo 46 držav z 1600 zastopniki. Na kongresu bodo ustanovili osrednje vodstvo, ki naj vodi in dirigira svetovni boj proti krščanstvu in pribori internacionali brezbožnikov svetovno zmago.

Konferenca jugoslovanskih škofov. Minuli teden so se v Zagrebu zbrali jugoslovanski škofje na daljše posvetovanje. O konferenci je izšlo daljše poročilo, v katerem opozarjajo na nevarnost in delavnost komunistične propagande v državi in na važnost katoliške akcije. Poročilo nadalje omenja, da bo katoliški episkopat Jugoslavije skrbel za organizirano dušno pastirstvo med po svetu raztresenimi pripadniki jugoslovanskega ljudstva, ter z ostrimi besedami biča nemoralne pojave po jugoslovanskih kopališčih. Po konferenci so izdali škofje obširno pastirsko pismo, ki se podrobno bavi z vprašanjem, kako odstraniti komunistično nevarnost. Pismo zaključuje: „Sv. oče se boji za človeško družbo. Zdi se mu, da gre človeštvo v časno in večno propast. Reši ga lahko samo prava notranja in zunanja obnovitev... Naj nihče ne usiljuje svojih posebnih misli, čeprav se mu zdijo še tako dobre, če pa so v nasprotju z naukom Cerkve in s smernicami svetega očeta in škofov.“

Strašna bilanca španske vojne. Španska meščanska vojna je zahtevala doslej po poročilu angleškega poročevalnega urada 250.000 človeških žrtev in polovico vsega narodnega premoženja. V bitkah je padlo največ 100.000 ljudi, ostali so bili usmrčeni ali so drugače postali žrtev revolucije. V vojnah zadnjih tednov sodeluje 12 narodov. Končni uspeh je ta, da ima po 26 tednih rdeča vlada 18, general Franco pa 32 pokrajin v svojih rokah. — Anglija bo imela s svojo zahtevo, naj se tuje države ne vmešavajo v španski spor, najbrže vendarle uspeh. Francija je že odredila prepoved zbiranja prostovoljcev za Španijo. Medtem je nemški minister Goering posetil Mussolinija. Domneva se, da sta sklenila, da bosta Nemčija in Italija zahtevali takojšnji odpoklic sovjetskih čet, sicer stavita Francu novih 100.000 vojakov na razpolago.

Glasi avstrijskih narodnih socialistov „Deutsches Volksblatt“ prinaša v sobotni številki daljši članek o združitvi balkanskih Slovanov, v katerem se zavzema za to, da se združijo vsi Jugoslavoani v veliko federacijo. Hkrati pa postavi zahtevo, naj Jugoslavoani prepustijo Nemcem južno Štajersko in Maribor, ker „to ne bi bolelo ne Hrvatov, Srbov ali Bolgarov, kakor boli izguba južne Koroške samo mali narod Slovencev“. Za to pa bodo Nemci varovali Jugoslavoane na severo-zahodu. Članek zaključuje: „Narodna dolžnost naša je, da imamo nemško ozemlje okoli Maribora v mislih in da vedno na to mislimo, kako omogočimo tem nemškim bratom v tujini povratek v avstrijsko domovino.“

Pogled po državah. Vatikán. Sv. očetu gre zdravstveno na bolje, poročajo listi. Na posebnem premakljivem stolu se lahko udeležuje v svoji kapelici sv. maše in v svoji pisarni sprejema obiske. Zdravniki se bojijo, da se bolezen ponovi. Sam je sv. oče izjavil, da nima časa, da bi se varoval. — Avstrija. Nacionalni krogi so v zadnjem času spet glasnejši in zahtevajo pravico soodločevanja. Nedeljska „Reichspost“ pravi h poizkusom, „da država brez političnih strank ne bo na ljubo tej smeri žrtvovala enega svojih temeljev in predpogojev“ ter dostavlja, da je dom. fronta pripravljena sprejeti vse, ki želijo sodelovati. Na mesečni konferenci dež. voditelj fronte pa je bilo omenjeno, da skušajo nekatere gospodarske, kulturne ali stanovske organizacije usiliti svojo politično voljo, četudi je to pridržano fronti. — Jugoslavija. Min. preds. dr. Stojadinovič se je na povratku z dopusta sestel z voditeljem Hrvatov dr. Mačkom. O poteku sestanka ni poročil, vendar ga smatrajo za začetek pogajanj med JRZ, vladno stranko, in Hrvati za sporazum. — Čehoslovaška. Rajhovski listi so v zadnjem času podvojili svoje izpade proti Čehoslovaški, češ da je oporišče sovjetske Rusije. Sedaj so se tudi angleški listi postavili odločno na stran Čehoslovaške in zavračajo nemške napade, da se za njimi skrivajo drugi nameni. Min. preds. dr. Hodža je medtem pozval nemške stranke, ki sodelujejo v vladi, naj predložijo svoje manjšinske težnje. Pričakovati je po teh končnoveljavna pogajanja med vlado in sudetskimi Nemci. — Irska. Min. preds. de Valera se je sestel v Londonu z ministrom za dominijone Macdonaldom ter se z njim pogovarjal o ureditvi političnih odnošajev Irske do Anglije. Ker je severni del Irske protestantski in se enotni irski državi upira, se je Valera izjavil, naj se Irska deli v dve

zvezni državi s skupnim zveznim svetom in priredi britanskem imperiju v vrsto ostalih britanskih pokrajin. — Svet Zveze narodov se sestane 21. t. m. in bo med drugimi obravnaval turško-francoski spor za Aleksandreto in vprašanje Gdanskega. — Nemčija. Nemški škofje so se po sestanku v Fuldi podali k sv. očetu v Rim. Istočasno so pozvali kanclerja Hitlerja, naj sprejme njihovo odposlanstvo. Gre za mladinsko organizacijo, ki si jo pridržuje izključno država.

Mohorjani — naša dolžnost!

Med Gorjanci sem poverjenik družbe sv. Mohorja. Vsako leto se že cele tedne veselim razdeljevanja knjižnih darov, ko me Mohorjani vprašujejo: „Pa bodo kmalu prišle Mohorjeve bukve?“ In ko raztresena družina mojih Mohorjanov izve, da sem Mohorjeve knjige sprejel, moram biti na razpolago obiskovalcem. Pa pride otrok, pride mladenič, pride mati ali oče, pride starček: „Prosim, ne zamerite, Mohorjeve knjige mi boste dali.“ Samega pričakovanja glas narahlo trepeče. Vsa vprašanja sozvenijo v tem glasu: Kaj pravi kolednik? Kakšne so Večernice?... „Sedaj bodemo pa brali,“ se mi hvaležno nasmehne postaven fant. „Večeri so dolgi in hiša privlačna, ko jo greje peč.“ „Pri nas pa ateji berejo naprej, jaz nič ne vidim več,“ razlaga ženica. Mož, ki je razvpit kot skopuh, kar menda ni, ker še knjige kupuje, glasno misli: „Za te par šilingov bi komaj koledar dobil v trgovini. Mi Mohorjani pa dobimo pet knjig. Gospod, eno ste mi dali preveč.“ „Letos jih je šest,“ ga zavrnem. „Kaj? Šest? Še povrhu daje Mohorjeva družba, to je pa nekaj redkega dandanašnji.“ In dalje razlagam: „Vidite, to knjižico nam pošilja Rutarjev Jur; sam je že šel v večnost, nam pa je zapustil testament, kako naj ljubimo domače, domačijo, domovino. Postaran gospodar se zopet pohvali: „Štirideset let jih dobivam že na svoje ime in pri hiši so, kar so naš oče pomnili nazaj.“ Zopet eden me prosi: „Gospod, Vi znate dol jemati (fotografirati), me boste enkrat dol vzeli, da bo moja slika za Mohorjev koledar, saj dolgo tako ne bom več.“ — Skoro vsak Mohorjan položi na mizo pol Marijacejskega tolarja za prihodnjeletne knjige. Tako je zaupanje pri Mohorjanih do družbe sv. Mohorja, tako čutijo Mohorjani s svojo knjižno družbo, tako jim je pri srcu usoda Mohorjeve družbe. Kdor pa ne more plačati, pa se opraviči: „Prosim, bodete malo potrpeti zaradi udnine. Sedaj res nimam. Ven pustiti me pa zato ne smete, bom že pozneje poravnal.“

Tedaj, ko moji Mohorjani hodijo po Mohorjeve, šele prav spoznam, kako dostojno se vedejo, kako krasni ljudje so v vsej svoji priproščini. Plemenitost in dostojanstvenost jim odseva iz zunanosti in besedi. Na tihem primerjam Mohorjane s številnimi drugimi znanci, ki se ne bratijo z dobro knjigo, ki niso prijatelji dobrega branja... In spoznam, kako branje človeka, priprostega, nešolanega človeka poplemeniti, poduhovi... Sedaj se spominjam nazaj na mladost, na otroška leta: Saj res, najboljši, ki sem jih poznal, cenil in posnemal — bili so Mohorjani. Dobra knjiga jih je vzgajala in šolala tiho in vztrajno leto za letom. Tako so presegali druge, ki so bili morda bolj brihtni, pa so manj brali... Kot izobraženec iz kratkega občevarja zapopadem, h katerim idejam se nagiba moj družabnik. Pri Mohorjanih opažam skoro vseski čudovito usmerjenost in trezno razsodnost, s katero miselno najdejo vedno zlato srednjo pot. Ali jo pa tudi vsi uberejo? To bi bilo predrzno presojanje bližnjega in odvišno kljuvanje na tisto večno uganko o zvezi spoznanja in hotenja. Toda skoro kot pravilo velja: Naši Mohorjani po vaseh in hribih, to so naši duhovni aristokrati, kmetski plemenitaši!

Slišim in berem, da je Mohorjanov čedalje manj. Zaradi gospodarske krize, še bolj pa zaradi duhovne krize, ki raste med našim ljudstvom vsled pomanjkljivosti ljudsko-šolske izobrazbe, ki vcepja sovraštvo do slovenske matere besede... Mohorjani izumirajo? Kaj? Ti krasni ljudje izumirajo? Naši kmetski plemenitaši izumirajo? Kaka škoda! **Mi vsi se moramo z vsemi silami potruditi, da Mohorjani ne izumrjejo.** Vedno več naj jih bo! Sedanji čas, ki žene posameznika, družine, narodepo razburkanem morju zmotnih svetovnih nazorov, sedanji čas, ki hoče potegniti tudi našeljudstvo v svojomotični vrtinec — ta čas nas ne sme zajeti brez Mohorjanov, brez teh plemenitih, treznih, razsodnih, usmerjenih ljudi.

Zato, poverjeniki, podvojimo svoj trud! Poiščimo si po vaseh pomočnikov! Žrtvujmo! Kdor zmore, naj plača za dva ali naj primakne vsaj skromen dar, ki bo z drugimi darovi narastel v celotno udnino. Nikjer število Mohorjanov ne sme nazadovati, povsod mora napredovati — tako podvojimo število Mohorjanov.

Od odgovornega voditelja živega krščanstva prihaja klic iz Rima: „Širite, podpirajte krščanski tisk! Odgovor bodete dajali pred Sodnikom, kako ste se zavzemali za krščansko tiskano besedo.“ Menim, tudi mi poverjeniki družbe sv. Mohorja bodemo morali dajati odgovor pred Bogom o svojem skrbnem trudu za Mohorjane in Mohorjeve. Kajti velja: Mohorjevih udov število, krščanstva med nami merilo! Dromi.

DOMAČE NOVICE

Desetnik Tinej in podgane.

Za pust pripoveduje Matevž Rainer. Pobrežnjakovega Tineja, glavnega junaka naše povesti, ste torej spoznali. Sedaj pa k njegovi pustni prigodi.

Tinej je prišel k Pobrežnjaku star 20 let in je ostal tam celo svoje življenje. Svojo opravo je imel na kašči v podstrešju, kjer je tudi spal. Kadar ni šel na delo, je bival rad med nami v izbi. Na kašči, kjer je Tinej prebil skoraj polovico svojega življenja, so mu tekla desetletja mirno in brez večjega strahu. Le poredkom je prišla k njemu v goste kaka miška, da bi se lotila shranjenih jedil. Pa jo je navadno skupila, ker jo je Tinej kmalu vjel v stavo, katero je imel zmiram pri rokah. Stavo bi si bil Tinej seve lahko prištedil, če ne bi bil hud sovražnik mačjega zaroda. Nekoč pa so mu mačke pobrale ribe iz piskra in klobase med kuho in od tistikrat se z mačkami ni mogel sprijazniti.

Pa glej ga spaka! Naenkrat začnejo Tineja v kašči obiskovati nadležnejši gostje: podgane. Izprva si je Tinej v nočeh, ko je slišal neko praskanje ob špranjah in skrinji, da so to mačke. A ko je vjel enega teh strahov v svojo stavo, je vedel, da gre tokrat resno za podgane. Kakor je znal vjeti vsako miško, si je mislil pri sebi, tako pojde tudi s podganami. A glej šmenta! Podgane so pustile njega in njegovo kunšno stavo takoj drugič že na cedilu in se v dolgih nočeh spričo Tineja smejale svoji prebrisanosti.

Začel je Tinej tožiti, kakšno strašno nadlogo ima na kašči in kako veliko škodo mu lahko napravijo podgane, ki vse zgrizejo in prenašajo celo nalezljive bolezni. Tedaj na deželi proti podganam ni bilo pravega leka, ker niso bili znani razni kemični strupi za pokončavanje teh mrcin. Ko bi bil imel Katnikov Janez v Logi vesi že tedaj koncesijo za pokončavanje podgan, grilov in druge golazni, kakor jo ima sedaj že deset let in katero izvaja v zadovoljstvo vseh prizadetih in v peklensko jezo ostrozobih škrtinarjev, bi si Tineju ne bi bilo treba beliti glave. Tako pa je ubožec prepuščen s svojo nadlogo sam sebi in svoji iznajdljivosti.

Pride mu nekoč na misel, da je nekda slišal, da pomaga proti podganam blagoslovljena voda. Bogue kje je iztaknil to svojo modrost. Res poškrabi z žegnano vodo ves prostor na kašči in vrhuvsega obesi škropilnik na tram. Čez par dni ga vprašajo domači, kakor je učinkovala njegova voda proti podganam. Ves potr odvrne Tinej, da je bilo vse zaman in da so podgane v svoji požrešnosti in prevzetnosti celo žegnano vodo popile. Seve se je v resnici voda v podstrešju ob vigredni toploti in prepihu posušila, Tinej pa si je namišljal novo drznost sitnih gostov in od tedaj jim je napovedal boj na življenje in smrt.

„Sedaj so me začele te beštrhe že kar za lase cukati,“ je pravil v svoji prvi nemoči, „ne vem več, kaj naj počnem.“ Ko tako toži in pripoveduje, mu nekdo smukne na uho novo sredstvo: baje bežijo podgane pred zvonjenjem kakor pred hudičem. „Kaj bi bilo, če bi obesil nad posteljo majhen zvonček, vrstico napeljal v posteljo in vsikdar pozvonil, kadar bi čutil kako podgano.“ Ta nasvet se je Tineju zazdel sila duhovit in mahoma je bil pripravljen in vnet, da ga izvede. Najprej je naprosil mojega brata Volteja in mene, naj mu posodiva majhen zvonček, kar sva rada storila. Zvonček je obesil na tram in zvečer se je vlegel v trdni zavesti, da ga odslej podgane ne bodo več vznemirjale. „Sedaj vam bom že pokazal, preklicane zverine, da pojdete za zlodejem,“ si reče sam pri sebi. Kar začuti nekaj na odeji in takoj junaško potegne za vrstico. Zvonček milo zadoni, v kašči je mir in Tinej utrujen zaspi. Tako je sedaj delal

vse noči. Kadar je začutil nekaj sumljivega, je začel zvoniti. Mili glas zvončka se je slišal vse noči skozi in vsi sosede smo vedeli, da z njim Tinej preganja podgane. Celo naša sicer resna mati in odrasli možje so se Tinejevemu počenjanju od srca smejali. Najbolj razposajeno pa so menda rezale podgane, ki so Tinejev strah kmalu pogruntale. O tem pa prihodnjič.

(Se nadaljuje do pustne nedelje.)

Pismo na cesarja. V Solčavi so našli zaprašeno pismo nekega pred 20 leti umrlega kmeta. Pismo je bilo naslovljeno na samega cesarja Franca Jožefa in so v njem med drugim tudi tile zanimivi odstavki: „Skoraj 200.000 kmetij je bilo v letih 1867 do 1912 v Avstriji prodanih kmetij na prisilni dražbi. Od teh samo na Koroškem 4000. Naš pridni poljedelski minister je sicer izdelal novo postavo o kmetijskih zadrugah in rentnih domovih, da bi nam pomagal. A ne pride in ne pride do obravnave te postavbe pred c. k. parlamentom. Pomagali so sicer ubogemu Rotšildu, a za kmeta židovstvo in liberalizem nimata smisla in uvidevanja. Pride pa dan, ko bodo kmetje medsebojno povezani in bodo enotno predložili svoje želje državni vladi.... Tako ne more iti dolgo naprej. Leta 1868 že so imeli avstrijski kmetje 1500 milijonov goldinarjev vknjiženih dolgov, dolg je narastel v letu 1890 na 2320 milijonov, sedaj pa znaša že nad 3000 milijonov. Vse kmetije niso vredne nad 7000 milijonov goldinarjev, torej je kmetijstvo že za polovico zadolženo...“ Iz neznanih vzrokov to zanimivo pismo ni bilo odpremljeno na svoj naslov. Pa menda pove tako več o časih prej, kakor če bi ležalo kje v zaprašenem državnem aktu.

Od židov se uči! Sledečemu prizoru sem prisostvoval. V znano židovsko manufakturno trgovino na Novem trgu v Celovcu je došel nek gorjanc. Možakar je moral biti iz Medgorij ali Golšovega. Na vprašanje nastavljenke naročuje v trdi, sila trdi in okorni nemščini in ko mu odpove besedni zaklad, si hoče pomagati s kretinjami rok. Obupana ga zre prodajalka, kar priskoči trgovčlastnik in se začne pogovarjati z možem v najprijetnejši slovenščini. Mož ga nekaj časa gleda, nekaj časa okleva z odgovorom, potem pa mu prižubi iz ust najčistejša domača govorica v slovenski besedi. Začuden pogledam sam na koledar in ugotovim: ni bil četrtek! Sicer namreč znajo celovški trgovci samo v četrkih svojo bolj ali manj dobro slovenščino. Bi priporočali, da se učijo od uslužnejših židov!

Svoboda govora na političnih zborovanjih. Zvezni kancler je odredil, da se vršijo v naslednjih mesecih po vsem ozemlju zborovanja dom. fronte, ki naj upostavijo stik med ljudstvom in dom. fronto. Na teh zborovanjih se bo smel vsak član domovinske fronte s v o b o d n o j a v l j a t i k b e s e d i in izjaviti svoje želje političnega ali gospodarskega značaja. (Naši člani dom. fronte bodo imeli nemara marsikaj povedati, razložiti in tudi želiti in se bodo svobode nedvomno poslužili. Op. ur.)

† **Župnik Jožef Kukačka.** V sredo 13. januarja je umrl po kratki bolezni, zadet od kapi, borljanski gospod Jožef Kukačka. Rajni se je rodil 12. marca 1865 v Budjevicah na Češkem. Kakor več njegovih rojakov je vstopil po končani gimnaziji v celovško bogoslovnico in bil leta 1898 (13. VIII.) v mašnika posvečen. Pastiroval je v Koprivni (kjer počiva njegova mati), v Kazazah, Ukvah, odkoder se je zatekel v vojni vihri na Suho, nato v Šmarjeti v Rožu in od leta 1921 do 1934 v Grebinskem Kloštru. Kar tri župnije je oskrboval rajni v vojni in povojni dobi, v vseh je doživel le malo dušno-pastirskega veselja, pač pa veliko vojne in povojne podivjanosti. Tako je v Grebinskem Kloštru kar mladostno oživel, čim so se poglasovaniške razmere le za silo ublažile, in z mladeniškim ognjem se je lotil pastirovanja v tej obsežni in težavni župniji. Vojna in povojna doba ni pripustila potrebnih poprav na obširnem Klošterskem župnišču. Lotil se je tega gospodarskega dela. Najlepši spomin pa si je postavil, ko je bodril nadebudne dečke h študiju za vzvišeni duhovski poklic. Bilo je to ob času, ko je slovenska Koroška kričala po svojih duhovnikih. Ponižni in pobožni gospod je imel pri tem plemenitem prizadevanju velik uspeh. Iz dotedaj zaspanega in „neštudentovskega“ Kloštra se je oglasilo prav lepo število dijakov. Saj pa tudi ni gledal pri njih na drugega, kakor na to, imajo li poklic ali ne. Gmotno jih je podpiral, kolikor je mogel. Ni mu bilo usojeno, da bi videl stopati katerega svojih varovancev k oltarju, a s svojo priprošnjo jih podpira še nadalje. In kakor je bil vsaki svoji župniji zvest in moder služabnik, kateri je odmerjal svoji družini duhov-

no hrano ob pravem času, a pri tem imel veliko srca tudi za njene časne skrbi in potrebe, tako bo tudi sedaj njen zvesti priprošnjik.

Okoli Klopinskega jezera. Naše jezero je letos radi zime zgodaj zamrznilo. Gostilničarji, hoteli ob jezeru in tudi sinški birtni so si letos lahko napravili veliko suhega, lepega ledu za svoje ledenice. Številni izletniki iz Celovca, Velikovca in okolice se drsajo na vse mile viže. Malo je manjkalo, da ni bilo dozdej že 3 smrtnih slučajev, ker so se zapeljali v vodo. Gospodično Zhuber je rešil velikovski g. Hauger in je to interesantno krščeno ribo zavila v toplo obleko gospa Gindl. Nagelnov sin v Velikovcu je skoraj prišel ob svoje mlado življenje pri hotelu v Ameriki, nek šolar pa se je sam izkobacal iz mrzle kopele. — Naše bralno društvo ob svoji 30letnici lahko gleda na velike uspehe pri svojem delovanju. Veliko koristi je nudila naši fari knjižnica, lepe ure so nam podali igralci in pevci, žalibog za pravo srčno izobrazbo tudi pri nas manjka pravega zanimanja. Morda se vzbudi več zanimanja za lepo knjigo in pravi krščanski časopis po jezikovnem tečaju, ki ga vodijo v župnišču odboriki društva za mladino. — Ne vem, če nimajo tisti prav, ki trdijo, da ima radio zraven svoje sončne strani to slabo plat, da kulturo poplitvi in vzame zanimanje za lepo knjigo. Škocijanska fara šteje do 40 radio-naročnikov. Nekak napredek, značilen tudi za naš okoliš! — Električno omrežje peraske centrale je preobloženo. Letos je malo vode in ker so dopolnilni nabiralniki — Stauwerk — pod gradom Wasserhofen bili gotovo slabo narejeni, četudi je zanje porabila električna zadruga 20.000 S, imamo zvečer pa tudi med dnevom slabo luč in moč. Odjemalci so sila nevoljni in Peračani, ki so dali zadrugi vodo na razpolago, grozijo, da bodo tožili za povračilo škode, ki jo imajo pri mlinih in žagah, ki bi morali imeti isto moč za pogon in obrat, kakor pred napeljavo elektrike. — Inženjerji in geometri so že napravili načrte, 1700 šilingov stanejo, da bodo še letos, tako vsaj upajo, posušili škocijansko, klopinsko in selsko blato pri malem jezeru in pod vasio tja doli do Kosovega mlina.

Časten spomin zaslužnemu rodoljubu. Na Trati pri Glinjah je 25. januarja 1914 umrl mož, ki je bil znan daleč preko Roža. Bil je to gospod Lovro Z a b l a č a n, pd. „Cingelc“ na Trati. Rodil se je bil pri Dremlju v Glinjah in ker je bilo več otrok, je moral že mlad z doma. Starši so ga dali v Celovec, da se je tam izučil za mizarja in delal tudi za pomočnika. Ko se je vrnil, je delal v Glinjah in imel v najem gostilno pri „Toniju“, pozneje, ko se je oženil, se je preselil k Hanjžetiju na Trato. Tu je kupil Cingelčevo hišo, katero je popolnoma prezidal in otvoril tam gostilno in štacuno. Živel je zelo skromno, vendar je imel za narodne namene vedno odprto roko. Dasi je bil v tujini in živel med Nemci, ko je bil še mlad, si je vendar ohranil svojo narodno prepričanje. Že v šestdesetih letih ga najdemo v odboru takratnega od rajnega Einspielerja ustanovljenega Slovenskega pol. društva za Borovlje in okolico. Ustanovil je Čitalnico v Glinjah, bil pri ustanovitvi požarne brambe in pomagal tudi ustanoviti pevsko društvo „Drava“. Ali največje njegovo delo je ustanovitev Hranilnice in posojilnice v Glinjah leta 1889, ene najstarejših posojilnic na Koroškem, kateri je bil načelnik do smrti. Svoje neobremenjeno posestvo, ki si ga je pridobil z pridnostjo svojih rok, je podaril Hranilnici, da tako ostane v narodnih rokah, največje veselje pa je imel, ko se je zidala ta lepa dvorana, v kateri visi še danes njegova slika, koja je bila ravno pri zadnji pevski slavnosti lepo okinčana. Zakaj pa pišemo to? V tej dvorani se je vršil lepo uspeli gospodinjiski tečaj in dne 13. t. m. so se poslavljale dekleta od svoje voditeljice. Ta dan je bilo cerkveno opravilo za rajnim Cingelcem in naše tečajnice so se udeležile polnoštevilno ter celo zapele v cerkvi. S tem so pač na najlepši način počastile zaslužnega rodoljuba. In če bi se danes Cingelc in njegovi soustanovitelji zbudili iz večnega spanja, mirno bi zopet zatisnili oči, ko bi videli, da služi njih delo narodu, katerega so tako goreče ljubili.

St. Kanzian i. J.—Škocijan. Malo pozno pride naša bilanca za leto 1936, a izide pa vendar. Predno si škocijanski dopisnik pripravi papir in ošpiči svinčnik, traja precej časa, potem pa gre, kakor namazano. Toraj! Leta 1936 so naši zvonovi 31-krat ubrano zvonili mrličem. Tukaj zvonili, a v Celovcu pokopali, ker sta v bolnici umrla, so Prajnici v Srčah; iz ljubosumnosti jo je smrtnonevarno zabodel mož, ki se sedaj nahaja v norišnici. Gori so tudi pokopali Leopolda Soukopa iz Leitbove vile pri cesti. Drugače pa smo od naših mrličev 8 zagreblji v Šmarkežu, enega — Rožarjevo mater

— v Kamenu in ravno 20 v Škocijanu. Udeležba pri pogrebih je pri nas navadno velikanska, Škocijanarji tudi reveže častno spremijo na zadnji poti. Nagrobni govor rajnemu v spomin, kak lep šopek. nauk verske resnice, ubrano zapeta nagrobna zaključni žalno slovesnost. 4 angeljce smo poslali pred nami v nebesa, da nam pripravijo sedeže; saj imamo Škocijanarji v nebesih vsak svoj „Sperr-sitz“ rezerviran. Najstarejša oseba, Butejeva mati Marija, je dosegla 96 let, 4 osebe nad 80, 8 nad 70 let. Dva mrliča — oba Rožana, Feliksa Supanca iz Sveč in gospo Činkovič iz Borovelj, nam je naplavila na šmarškem ovinku Drava. Gospodarja sta izgubili Hrovatova in Mihelnova hiša, gospodinje pa so zapustile pri Štefanu, Rožarju Prajniku, Čuku, klopinskem Holcerju, Pukartu, Šaleju in Kolmanu. Že par let ni smrt tako močno kosila pri nas lani. Letos pa nam je pobrala 77-letno Melharjevo mater in 87letnega starega Polcerjevega očeta Matijo Novaka v Straži vesi. Za leto 1936 bilanca za Škocijan ni ugodna: 31 mrličem stoji nasproti 30 rojstev. Porok smo imeli doma 9, v Celovec sta šli po poročni blagoslov dve nevesti. Povodnova Angela v Klopincu, ki jo je zasnil sam Kaiser iz Mohlič, in Rešova na Jezernici, ki se je poročila s poštarjem v Sinči vesi. V Celovec se gredo poročat, da se izognejo nepotrebnim ohcetnim stroškom. Birtni in vedno žejni muzikanti ne pridejo na svoj račun, ako ni doma poroka in gostija. Prihodnjič vam poročamo o tistih, ki so si letos pljunili v roke in podsukali rokave za zakonsko življenje. Še o drugih zakonih bi bilo dobro poročati, a rajše molčimo, ker bi bila prežalostna in pretesna povest.

Drobiž. Ob cesti preko Velikega Kleka name-rava Grohag (Grossglockner A. G.) zgraditi nad ledenikom promenadno cesto in žično vzpenjačo najmodernejše vrste. Trgovinski minister je na projekt pristal ter razlastil lastnika tamošnjega površja — D. u. Oe. Alpenverein, ki se je sedaj pritožil pri zveznem sodnem dvoru. — Za okrajnega šolskega nadzornika Celovec-dežela je imenovan strok. učitelj Hans Skorianz. — Po poročilu „Freie Stimmen“ so v Ljubljani vsled pomanjkanja nemških učencev ukinili zadnji nemški razred. — Odrejena je reforma pouka na učiteljskih. Pouk bo trajal 6 let, absolventi se bodo lahko vpisali na filozofsko fakulteto. — Poštni porto v inozemstvo bo postopoma znižan na višino leta 1934. — V minulem letu je menjal na Dunaju 1630 hiš svoje lastnike. — Zaradi poneverb je bil izročen sodišču Janez Schöttl iz Vetrinja. — V hotelu Lassnig v Št. Rupertu pri Cel. je začelo goret in je ogenj napravil škodo za 2000 S. — Pred celovškim sodiščem so bili obsojeni zaradi komunistične propagande Anton Schelodetz na leto dni, Leopold Picej, Franc Woschnag, Jernej Dobernik i. dr. na 4 mesece zapora. Imenovani so iz Sinče vesi in okolice. — V pokoj je stopil orožn. nadzornik Bohinc v Sinči vesi. — Pri Labudu so prijeli nekega M. Venturo, ki ima na vesti poneverbo 970.000 frankov. Nadležni gost je prepotoval pol Evrope, nazadnje so ga izgnali iz Jugoslavije. — Nedeljskega okrajnega obrtnega dneva v Celovcu se je udeležilo nad 400 obrtnikov. Dež. vodja obrtnikov dež. svet. Schuschnigg je pozval izvenstoječe obrtnike, naj se pridružijo, sicer so izdajalci svojih stanovskih interesov. — V nedeljo je gostovalo v Celovcu ljubljansko športno društvo „Ilirija“.

NAŠA PROSVETA

Novo dvorano imamo! (Stift Griffen—Grebinski Klošter.) Lani smo obhajali 700 letnico našega starodavnega samostana brez posebne slovesnosti. Vendar smo nekaj storili v njen spomin: prenovili smo krasno staro obednico menihov v župnijsko dvorano. Na praznik Treh Kraljev smo jo blagoslovili in se je prvič iskreno razveselili. Zakaj? Dosedaj se nam je zdelo, da smo doma na cesti. V celem ogromnem poslopju ni bilo primerne prostora, kjer bi bili sami in na toplem. Ko pa se je velika, starodavna peč v dvorani-obednici prodala v Št. Pavel, smo dobljeni denar z dovoljenjem škofijstva porabili za prenovitev dvorane. Fara namreč mora itak dosti prispevati za popravo in ohranitev velikaanske strehe. Nova dvorana zraven farne cerkve naj bi bila naš skupni dom, kjer se počutimo vsi domači. Iz te dvorane naj izhaja za celo faro obilo božjega blagoslova, ker je najprej namenjena za izvencerkvene stanovske nauke in dneve duhovne obnove. Naj bo ta dvorana tudi vir lepega, poštenega veselja, ker se na prostornem odru lahko vežbajo naši vrli igralci in s tem nudijo sebi in drugim veselje in lepo zaba-

vo. Veselo domače petje naj večkrat zadoni v njej! Naj nas vse združuje k skupnosti in edinosti v eno, veliko farno družino! — Z ginljivo božično igro „Vrnitev“ smo jo otvorili ob ogromni udeležbi dmačinov in okolice. Vsi smo bili prav zadovoljni z igralci in pričakujemo od njih kmalu spet tako lepo in poučljivo predstavo in radi bomo še večkrat poslušali krasno petje našega moškega zbora. Za prenovitev dvorane se zahvaljujemo predsedniku izobr. društva Ižakovem Hanzeju in še drugim močnim rokam gre naša zahvala. Naj bo nova dvorana dostojen spomin na 700letnico, v čast božjo in blagor klosterske fare!

Iz našega društva. (St. Michael ob Bleiburg—Šmihel pri Pliberku.) V našem društvu je precej življenja. Posebno pobudo je dal novo ustanovljeni Heimtkreis, ki nas že po svojem obstoju vzpodbuja k delu za našo krščansko in slovensko prosveto. Po prireditvi združenih spodnjepodjunskih pevskih zborov nas je obdaril sv. Miklavž. Igralci so podali igro „Čevljar baron“, ki nas je vse razvedrila, vmes je zapel „Korotan“, tamburaši pa so zasvirali nekaj lepih komadov. Na Štefanovo je pri sijajni udeležbi občinstva stopil na oder „Črnošolec“, ki kaže mladega dijaka v njegovi borbi za poklic. Igro smo ponovili na Novo leto. — Dne 24. t. m. pa vabimo člane in goste ob pol 9. uri — po sv. maši — na društven sestanek, ki bo zelo pestrega sporeda. Soba v kaplaniji mora biti tokrat polna. Šmihelčani!

Zaključek gospodinskega tečaja. (Glinach—Glinje.) To ni bila običajna prireditiv, ampak praznik, kakoršnega spodnji Rož še menda ni videl. Pred dobrimi šestimi tedni je pričela Prosvetna zveza z gospodinskim tečajem pri Cingelcu v Glinjah pod vodstvom gospdč. Hartmanove. Rekel bi skoraj: z neko bojaznijo se je začelo delo, prokovalo se je, da bodo tečajnice zmrznile v tej veliki in visoki dvorani in da v tem času ni pričakovati posebne udeležbe. Toda nebo je bilo naklonjeno ves čas, suho in prijetno vreme in dne 10. januarja — dan zaključka — je pozdravilo naše vrle tečajnice toplo sonce. Dvorana napolnjena do zadnjega! V častnem številu, okro 40 oseb, so se odzvali Svečani, dobro je bila zastopana Kotmara vas, Sele in tudi vsa sosednja društva so poslala zastopnike. Razstava ni pokazala samo kuharskih izdelkov, marveč tudi razna lepa in koristna ročna dela, katera so napravila tečajnice s požrtvovalnostjo poleg svojega vsakdanjega dela. Obširen popoldanski spored omenimo le na kratko. Otvorili so podljubeljski tamburaši z lepo koračnico „Slava Slovencem“, nakar so nastopile, viharo pozdravljene, pevke-tečajnice v treh pesmih s spremljevanjem tamburašev. Z ubranimi glasovi je podal par domačih komadov moški zbor iz Borovelj. Sledila je igra „Vedež“, ki je povzročila mnogo smeha, kajti igranje so samo tečajnice, celo moške so nadomestile in prav imenitno nastopile v hlačah in fajfah. Igra kaže, da ni prijetno živeti v prepiru in da je srečna le tista hiša, kjer vlada mir in zadovoljstvo. Nastop pa tak, če ne bi poznal deklet, ne bi mogel verjeti, da so vse novinke. Predsednik Prosvetne zveze, č. g. Poljanc, je orisal v kratkem govoru namen naših tečajev. Ne „nobel frajlic“, ampak varčnih in pridnih gospodinj hočemo vzgojiti, ker le to je predpogoj za srečno družinsko življenje! Apeliral je na mladino naj ostane zvesta svojemu narodu in domovini, kot so bili naši pradedje za časa Miklove zale. Nato je nastopil mladinski pevski zbor z lepimi pesmimi in tri mala dekleta so podale srčkane reklamacije. Ples otrok in telesne vaje — prizor „Barčica“ z spremljevanjem godbe — je povsem krasno uspelo, posebno je pristojala enotna obleka in pa lepe „hadrece“ pri naših malih. Kot zadnja točka je bil nastop „Palčkov“. V Podjuni je to že znano, toda spodnji Rožani tega še niso videli. Lepi oder je pripomagal temu nastopu še k posebnemu uspehu. Publika je kar ostrmela pri tem prizoru in viharni aplavz je zadonel po dvorani, ko je padel zastor. — Kakšna razlika med temi našimi prireditvami in med tistimi, ki jih prireja v našem ozemlju Südmarka. Zadnjič, o priliki gospodinskega tečaja v Svečah, so pisale „Freie Stimmen“, da je to „politische Hetzarbeit“. Kdor je prisostvoval prireditvi v Glinjah in videl, kaj so se naša dekleta učila, kdor je videl te srčkane nastope otrok, kako živo so podajali pesmi od svojega doma, od ateka in o mamic, ta bo razsodil sam, kdo trosi prepir in razdor. Naj omenimo še to, da je kot v Svečah tudi v Glinjah aranžiral Heimatbund svoj konkurenčni Kochkurs. Marsikatera beseda je od tiste strani padla na naše tečajnice, a ostale so trdne. Toda vkljub temu želimo tudi onim

mного uspeha, prav posebno pa želimo, da bi ob njih zaključku šlo občinstvo z istim utisom domov, kot je šlo ljudstvo in tečajnice od Cingelca. — Gospodična voditeljica pa naj si bo svesta, da ji za njeno požrtvovalno in neumorno delo niso hvaležne samo tečajnice, ampak tudi vsa publika, ki je bila v dvorani, kajti kaj takega zna napraviti samo ona. Končno še pripomnimo, da so poleg glinjske posojilnice, ki je dala na razpolago lepe prostore, stali tečajnicam zvesto ob strani glinjski čitalničarji, podljubeljski tamburaši in boroveljski društveniki ter s tem pokazali, da je „v slogi moč“.

Lep božič z igro „Henrik, gobavi vitez“. (Radsberg—Radiše.) Na praznik Treh kraljev dne 6. in v petek dne 15. t. m. zvečer so naši fantje in dečle pokazali, kaj znajo lepega. Uprizorili so nepopisno lepi božični misterij našega slovenskega pisatelja F. K. Meška „Henrik, gobavi vitez“. Da je igra nekaj lepega, govori dejstvo, da se je kar letošnji božič menda igrala četrtič na Radišah. Vsebina te igre je spev, molitev iz božične lepote in ljubezni, katero so naši igralci podajali v doživetje in sicer tako prvič kot drugič. Vtis visoke božične pesmi in v njene globoke ljubezni je zgrabil mlade in stare do solz. Ganljivo je bilo na odru, so nekateri dejali, katere je zajelo dejanje v dno njihovih duš. Zato je le želeli, da nam nudijo kaj sličnega večkrat ob isti lepoti in isti udeležbi ko tokrat. Avtorju te igre si pa dovoljujemo prav iskreno čestitati in se mu zahvaliti za globoki spev srčnega, duševnega in jezikovnega bogastva!

Bilčovščani gostujejo na šentjakobskem odru. (St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu.) Igralci društva „Bilka“ prireditvi v nedeljo 24. t. m. v dvorani v Št. Jakobu v Rožu ob 3. uri pop. veseloigro „Dve nevesti“. Med odmori poje bilčovski moški zbor. Rožani od blizu in daleč, vabljeni!

GOSPODARSKI VESTNIK

Za napravo zelenjadnega ali cvetličnega vrta je treba mnoge pazljivosti. Za vrt moramo izbrati najboljšo zemljo v bližini hiše. Najboljša je peščena ilovica, globoka in vodo propuščaajoča. Z gnojem ali kompostom se da slabša zemlja izboljšati. Težka in mokra zemlja ni pripravna za vrt, tako tudi ne peskovita. Vrt, velik do 500 kvadratnih metrov, zadostuje za šestčlansko družino. V vrtu je važna glavna pot, ki mora biti v dobrem stanju. Brez poti ni mogoče uspešno obdelovanje. Dobri vrtnarji razdelijo vrt na štiri do pet delov in sicer za listno zelenjad, korenje, grah in fižol, kuhinjska želišča in cvetličje. Le tako je mogoče gnojiti posamnim rastlinam po njihovi potrebi. Isto rastlinje skozi več let na istem prostoru, je znak negospodarskega vrtnarstva.

Zelena paša pozimi. Ni to šala! Kar je zelena krma poleti, je silažna pozimi. Najprej je za napravo silosa potrebna dobra volja in nekoliko strokovnega znanja, potem je treba primerne prostora in gradbenega materiala — bodisi cementa ali lesa — in že je silažna jama gotova. Takoj se čuje ugovor: ni denarja! Vendar so stroški razmerno nizki in jih krijemo, če pomislimo, da je boljše imeti v hlevu eno glavo slabo oskrbovane živine manj, zato pa silo-napravo in ostalo živino dobro rejeno. Zelena okisana krma je celo tečnejša od poletne krme. Važno je, da imam pozimi dobro mleko in da ga je dovolj, da so lepa tudi teleta in lepi prašički. Zato je silažna jama za kisanje krme poleg gnojnične jame nujno potrebna na vsaki kmetiji.

Mi sami izdelujemo milo (žajfo). Najprej vzamemo 8 litrov vode, 1 liter luga, skuhanega iz pepela bukovih drv, 3 kg loja in pol kg lužnega kamna (Laugenstein). Vse to denemo v posodo, ki drži do 25 litrov. Vsa zmes se mora kuhati dve uri in pol, med kuhanjem jo neprestano mešamo. Paziti je treba, da zmes vre enakomerno in brez prestanka. Proti koncu kuhanja prilijemo osminko litra terpentina in en prašek radiona. Po kuhanju stresemo zmes v oblikovalo, ki smo ga prej obložili s cunjjo, in pustimo, da se strdi. Potem zrežemo milo z debelo nitjo v kose.

Gobe v podu. Leseni podi trpijo radi pod gobo. Kako naj jo odstranimo? Goba je sila nevarna lesna bolezen in najbolje je ves pod odstraniti in ga nadomestiti z novim. Važno je, da leži nov pod na suhih tleh, mokra podlaga je najboljša širiteljica te lesne kuge. Pode obvarujemo pred gobo z razkuženjem s pomočjo raztopine, katero dobimo

na sledeči način: v 1 litru vode raztopimo 300 gramov cinkovega klorida, v drugih 4 litrih pa 900 gramov natrijevega luga. Obe raztopini zmešamo in pod razkužimo.

Sprememba odredbe za promet z mlekom. Zbornica javlja, da so dovoljeni kontingenti mleka mišljeni za posamezne dneve. Kdor dovoljenega kontingenta katerikoli dan ne izčrpa, nima pravico do povišanega v naslednjih dneh. Izravnalni prispevek je treba plačati ob določenem terminu. Pri kontingentih nad 5 litrov je treba plačati vsakokrat ves prispevek brez ozira na to, ali je kontingent izčrpan. Spremembe so dovoljene samo koncem vsakega meseca. Prodajne knjižice je treba vedno jemati seboj.

Kmetijska zbornica javlja: Zbornična doklada za leto 1937 znaša po sklepu občnega zbora v lanskem oktobru 10% in jo bo pobiral deželni davčni urad skupno z zemljiškim davkom. Namenjena je kritju izdatkov kmetijskega poklicnega zastopstva. — Zbornica priporoča tečaje za gospodarstvo in merjenje lesa. — Cement za napravo sadnih kleti je pošel in so nadaljne prošnje odvisne. Ministrstvo za kmetijstvo pa namerava to akcijo nadaljevati in bodo dobili v slučaju ugoditve zastonj cement tisti, katerih gradbeni načrti za kleti so že odobreni, a ki še niso dobili cementa. Pocenjeni cement (100 kg 7 šil.) je naprej na razpolago.

Celovski trg minulega tedna: Pšenica (100 kg) 39—41, rž 30—32, ječmen 25—28, oves 27—29, ajda 23—25, koruza 27—30, grah (1 kg) 0.80—1.00, isto leča, suh fižol 40—60, krompir 14—16, sladko seno 7—8, kisló 4.50—5.00, slama 3—5, repa 30, zelje 30—40, čajno maslo 4.40, sirovo maslo 3.20, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.70 do 2.90, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 15—16, kokoši 2—3, race 3—4, gosi 8—10, drva mehka kratka 3 do 4, trda 4—5 S za meter. — Voli (živa teža) 80, krave 85—1.05, krave za klanje 50—60, telice 80 do 1.00, prašiči 1.30—1.60, plemenski 1.40 do 1.60 S.

ZANIMIVOSTI

Zid iz jekla in mesa med Rusijo in Japonsko. Na ozemlju severne Koreje pa do kitajskega Turkestana gradijo japonski inženjerji velikanski branik, ki bo tritisoč milj dolg. Ta čudna meja je ena sama neprekinjena veriga utrd, nadzemnih in podzemnih letališč, vojašnic in taborov. Je pravo čudo moderne tehnike in prekaša domala znano Maginotovo mejo med Francijo in Nemčijo. Dostop v ta obmejni pas je skoroda nemogoč. Zgrajen pa ni samo v obrambne svrhe, marveč tudi za napadalne cilje. Tod se namreč križajo japonski in sovjetski interesi in Japonska se pripravlja počasi in dosledno na končni obračun. V prid ji je, da je Kitajska razbita v več taborov in da Rusija nima ne časa in ne prilike, da se pobavi z njenimi nameni. Ko svoje utrdbe dogradi, začne z napadi na danes še sovjetsko mongolsko zemljo. Obrambni pas bo njeno prodiranje ščitil in onemogočal vsak večji protinapad. Kajti kakor iz neba bodo padale v območju obmejnega pasu topovske in puškine kroglice, iz zemlje pa se bodo dvigali roji smrtonosnih letal.

Manjša lepa posestva v beljaški okolici pod jako ugodnimi pogoji na prodaj. Naslov v upravi lista.

Umetne oči

izdelujemo po naravi za naše pacijente
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden, v Celovcu, Hotel Sandwirt dne 27. januarja

Tebe se tiče, prijatelj!

Ljubezen do naroda je v veliki meri ljubezen do njegovega glasila. Koroški Slovenec brez „Koroškega Slovenca“ ni več polnovreden član narodne družine!

Ali imaš svoj list?
Ali ga redno plačuješ?
Ali ga priporočaš drugim?
Ali ga širiš, braniš li njegovo čast?

Tudi tebe se tiče, prijatelj!